

filo_{ve}rentacar

TÜM OTO KİRALAMA
KURULUŞLARI DERNEĞİ
YAYIN ORGANI

MART-NİSAN 2023
SAYI: 127

member of
Leaseurope

 Elektriklenme
Ana Odak
Noktalarımızdan Biri
Emre ÖZCAK
Opel Türkiye
Genel Müdürü

 Sektöre Hız ve
Dinamizm Katıyoruz
Oğuzhan SAYGI
Autorola Türkiye
Genel Müdürü

 TOKKDER Operasyonel
Kiralama Sektör Raporu
Sektörün Filosundaki
Çevreci Araçların
Payı Artıyor

Rekabet Kurumu Araç Kiralama Sektöründeki Bilgi Değişimlerine Mercek Tutuyor

Rekabet Kurulu'nun geçtiğimiz yıllarda araç kiralama faaliyetlerinde bulunan firmaların Rekabet Kanunu'nu ihlal edip etmediklerinin tespit edilmesine yönelik olarak yürüttüğü önaraştırma ilişkin gerekçeli karar geçtiğimiz günlerde Rekabet Kurumu'nun internet sitesinde yayımlandı. Bu sayıdaki yazımızda Rekabet Kurulu'nun kararında belirtilen hususları sizlerin dikkatine sunarak oto kiralama sektöründe nelere dikkat edilmesi gerektiğini vurgulayacağız.

Öncelikle önaraştırma sürecinde; 12 farklı şirkette yerinde inceleme gerçekleştirildiğini, bu incelemelerde yüzden fazla bulgunun kopyasının alındığını ve yine bu süre zarfında şirketlerden birçok bilgi talep edildiğini söyleyerek başlayalım. Esasında bu hususlar

Rekabet Kurulu; araç kiralama sektöründe faaliyet gösteren firmaların, rekabeti engelleyen nitelikte bir bilgi değişimine taraf olduğuna yönelik herhangi bir bulguya rastlanmadığını ifade etti ve bu nedenle bu firmalara yönelik soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaştı.

Mustafa AYNA

ACTECON, Counsel

Selim TURAN

ACTECON, Danışman

sektörün detaylı bir şekilde incelendiğini göstermeleri bakımından oldukça önemli.

Tüm bu incelemelerin sonunda Rekabet Kurulu; araç kiralama sektöründe faaliyet gösteren firmaların, rekabeti engelleyen nitelikte bir bilgi değişimine taraf olduğuna yönelik herhangi bir bulguya rastlanmadığını ifade etti ve bu nedenle bu firmalara yönelik soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaştı.

1. ARAÇ KİRALAMA SEKTÖRÜNÜN ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Karar dahilinde ilk olarak Rekabet Kurulu, araç kiralama sektörünün temel niteliklerini ortaya koymuş ve araç kiralama sektörüne ilişkin özel nitelikte bir yasal düzenlemenin mevcut olmadığını ve sektörde faaliyet göstermeyi amaçlayan firmalar bakımından herhangi bir yasal giriş engelini bulunmadığını vurgulamıştır. İlave olarak Rekabet Kurulu, 145 üyesi bulunan Tüm Oto Kiralama Kuruluşları Derneği'nin ("TOKKDER") tüm sektörün yüzde 80'ini temsil ettiğini ifade etmiş ve TOKKDER'in üyelik standartlarını karşılayamayan birçok firmanın varlığı da göz önünde bulundurulduğunda; araç kiralama sektöründe faaliyet gösteren firma sayısının oldukça yüksek olduğunu belirtmiştir.

Karar'da ayrıca araç kiralama sektöründe faaliyet gösteren firmalar tarafından sunulan hizmetin müşterilerin ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda özelleşmeye müsait olduğu belirtilmiş ve bu itibarla Rekabet Kurulu, ilgili firmaların, yaptıkları işleri ve sürdürdükleri faaliyetleri "operasyonel kiralama", "filo kiralama", "uzun süreli araç kiralama", "uzun dönem/kısa dönem kiralama" gibi farklı şekillerde isimlendirebildiklerini ifade etmiştir. Sonuç olarak Rekabet Kurulu, ilgili sektörde gerçekleştirilen faaliyetlerin, müşteriye sunulan hizmetin süresi göz önünde bulundurularak en temelde "uzun dönem araç kiralama" ve "kısa dönem araç kiralama" olarak ikiye ayrılabilceğini değerlendirmiştir. Karar'da ayrıca kısa dönem araç kiralama faaliyetinde bulunan firmalar ile uzun dönem kiralama faaliyetinde bulunan firmalar arasında bir sağlayıcı-müşteri ilişkisinin de söz konusu olabileceği, örneğin kullanıma hazır araç stoğu azalan kısa dönem kiralama firmalarının uzun dönem kiralama firmalarından araç tedarik edebildikleri de ifade edilmiştir.

2. RAKİP FİRMALAR ARASINDA GERÇEKLEŞTİĞİ İLERİ SÜRÜLEN BİLGİ DEĞİŞİMİNE İLİŞKİN GENEL DEĞERLENDİRMELER

Rekabet Kurulu, ön araştırma safhasında firmalardan elde edilen bulgulardan hareketle fiyat teklifi bilgisine ve pazar payı bilgisine önem atfederek bir inceleme gerçekleştirmiş ve yine aynı zamanda pazarın bir rekabete aykırılığa elverişli olup olmadığını değerlendirmiştir.

Bu kapsamda ilk incelenen konu fiyat teklifi bilgisi olmuştur. Rekabet Kurulu kararda firmaların rakip firmalara ait araç kiralama fiyat tekliflerini sıklıkla edinebildiklerini tespit etmiştir. Bununla birlikte Karar'da, söz konusu bilginin ne şekilde elde edildiğinin rekabeti engelleyen/azaltan bir davranışın söz konusu olup olmadığı hususunda belirleyici olacağı da ifade edilmiştir. Bu kapsamda fiyat teklifi bilgisinin bakımından Rekabet Kurulu;

- müşteri ziyaretleri sırasında, müşteriler tarafından araç kiralama firmalarına bir pazarlık unsuru olarak rakip fiyat tekliflerinin gösterildiği,
- saha çalışmaları sonucunda fiyat bilgilerine ulaşılabildiği,

- müşterinin araç kiralama faaliyeti gösteren bir firmadan aldığı fiyat teklifini rakip firmaya yazılı bir şekilde veya ekran görüntüsü şeklinde doğrudan gönderebildiği veya teklifin yer aldığı e-posta yazışmasını iletebildiği,

- bu yazışmaların daha sonra rakip firma bünyesinde paylaşılabilceği hususlarını tespit etmiştir.

Karar'da, incelemelerde elde edilen bulgulardan hareketle, rakiplerinin fiyat ve stok bilgilerini elde eden firmaların, **bu bilgileri daha rekabetçi bir ticari politika oluşturmak amacıyla kullandıkları** değerlendirilmiştir. Bir başka deyişle Rekabet Kurulu, **firmaların rakiplerinin fiyat ve stok durumunu piyasadan öğrenerek, rekabetçi olma güdüsü ile kendi fiyatlarını düşürme yoluna başvurduğunu** tespit etmiştir.

Bununla birlikte Rekabet Kurulu, **firmalar arasındaki doğrudan veya dolaylı bir bilgi değişiminin**, olası bir ihlale sebep olarak **bilgiyi elinde bulunduran firmanın fiyatlarında yükselmeye ve/veya diğer firma ile paralel fiyatlamaya yol açması halinde rekabete aykırı bir durum meydana getireceğini ifade etmiştir**. Buna karşın Karar'da, müşterileri vasıtasıyla rakiplerinin fiyat teklifleri hakkında bilgi sahibi olan firmaların daha düşük teklif sunmak, yeni müşterinin kazanılmasını sağlamak veya mevcut müşterinin kaybedilmesini önlemek ve en nihayetinde rekabetçi hamleler yapmak amacıyla bu bilgileri

kullandığı değerlendirilmiş ve bu değerlendirme neticesinde de bir rekabete aykırılığın mevcut olmadığı sonucuna varılmıştır.

Rekabet Kurulu ikinci olarak araç kiralama sektöründe faaliyet gösteren firmaların sektörde yer alan diğer oyuncuların pazar payları hakkında bilgi sahibi olabildiklerini tespit etmiştir. Bununla birlikte Rekabet Kurulu (i) firmaların rakiplerinin pazar paylarına ilişkin bilgileri TOKKDER'in yayınladığı raporlardan elde ettiğini, (ii) bu raporların sektörde yer alan firmaların geçmişe yönelik verilerinden oluşturulduğunu ve (iii) kamuya açık olarak paylaşıldığını ifade etmiştir. Bu itibarla firmaların TOKKDER raporlarındaki bilgilerden hareketle "tahmini" çalışmalar gerçekleştirdikleri ve bu çalışmaların rakipler arasında rekabeti kısıtlayıcı bir etkiye yol açmadığı değerlendirilmiştir.

Karar'da bu bilgilerin yanında ayrıca, uzun dönem araç kiralama pazarının olası bir rekabete hassas bilgi değişimine elverişli olup olmadığı da değerlendirilmiştir.

Rekabet Kurulu, söz konusu pazardaki fiyatları belirleyen en önemli maliyet kalemlerinin aracın satın alım bedeli, ikinci el satış fiyatı ve operasyonel maliyetler olduğunu fakat otomotiv sektöründe yaşanan çip krizi, tedarik sorunu, ham madde fiyatları, dövizdeki dalgalanmalar gibi hususların bu maliyet kalemlerini değişken kıldığını ifade etmiştir.

Bu itibarla Rekabet Kurulu;

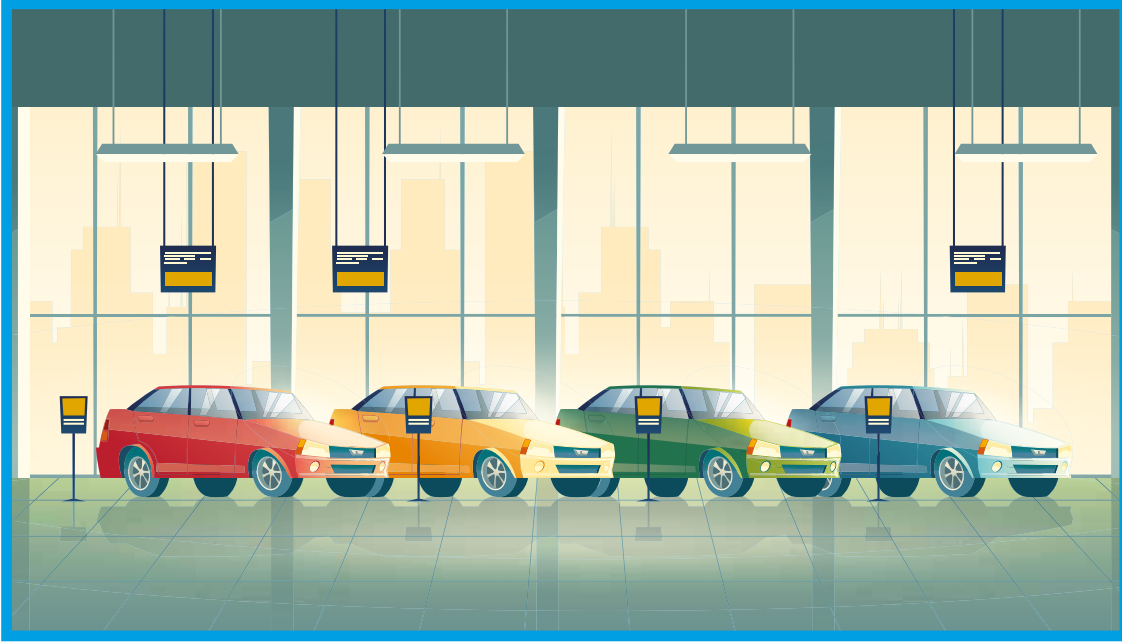
- pazarda faaliyet gösteren çok sayıda oyuncu bulunduğunu,
- pazarın yoğunlaşmış bir yapısının olmadığını ve
- bu durumun firmaların olası koordinasyon koşulları konusunda uzlaşmalarını, fiyatlar üzerinde iş birliği sonuç doğurabilmelerini güçleştirebilecek nitelikte olduğunu değerlendirmiştir.

İlaveten Rekabet Kurulu, söz konusu pazardaki fiyatları belirleyen en önemli maliyet kalemlerinin aracın satın alım bedeli, ikinci el satış fiyatı ve operasyonel maliyetler olduğunu fakat otomotiv sektöründe yaşanan çip krizi, tedarik sorunu, hammadde fiyatları, dövizdeki dalgalanmalar gibi hususların bu maliyet kalemlerini değişken kıldığını ifade etmiştir. Bu itibarla Rekabet Kurulu, **ilgili pazarda rakip firmaların birbirlerinin satış fiyatlarını kolaylıkla takip edebilmelerinin mümkün olmadığı kanaatine varmıştır.**

Özetlersek...

Rekabet Kurulu, sektöre ilişkin kapsamlı bir inceleme yürütmüş ve bu kapsamda birçok firmada inceleme yapmış, bilgi talep etmiş ve elde ettiği bilgileri analiz etmiştir. Her ne kadar Rekabet Kurulu gerçekleştirdiği bu analiz sonucunda rekabet kurallarına aykırı bir durum tespitinde bulunmamışsa da araç kiralama sektöründe gözetilmesi gereken rekabet hukuku kuralları bakımından hangi hususların riskli olduğunu vurgulamıştır.

Bu itibarla Karar'ın, bilhassa araç kiralama sektöründe faaliyet gösteren teşebbüsler bakımından rakiplere ilişkin hangi tür bilgilerin nasıl elde edilmesinin rekabet hukukuna uygun olabileceği hususunda aydınlatıcı

olduğu değerlendirilmektedir. **Zira Karar'da, rakipler arasında, pazardaki olağan koşullardan farklı rekabet koşulları yaratma amaç veya etkisine sahip olan doğrudan ya da dolaylı her türlü iletişimin ihlal teşkil ettiği de açıkça ifade edilmiştir.** Bu doğrultuda Rekabet Kurulu önaraştırma konusu teşebbüsler bakımından rekabetin kısıtlanması riskinin meydana gelmediğini ifade ederken aynı zamanda;

- oyuncu sayısının az olduğu şeffaf bir pazardaki bilgi değişimlerinin rekabet ihlalleri bakımından daha riskli olduğunu,
- fiyata, miktara, müşterilere, maliyetlere, cirolara,- satışlara, alımlara, kapasiteye, ürün niteliklerine, pazarlama planlarına, risklere, yatırımlara, teknolojilere, Ar-Ge programlarına ilişkin ve benzeri bilgilerin genelde rekabete hassas bilgi kabul edildiğini ve

Karar'da, müşterileri vasıtasıyla rakiplerinin fiyat teklifleri hakkında bilgi sahibi olan firmaların daha düşük teklif sunmak, yeni müşterinin kazanılmasını sağlamak veya mevcut müşterinin kaybedilmesini önlemek ve en nihayetinde rekabetçi hamleler yapmak amacıyla bu bilgileri kullandığı değerlendirilmiş ve bu değerlendirme neticesinde de bir rekabete aykırılığın mevcut olmadığı sonucuna varılmıştır.

- paylaşılan bilginin kamuya açık olmamasının, güncel veya geleceğe dönük olmasının, teşebbüs bazında veri olmasının ve sıklıkla paylaşılıyor olmasının rekabetin kısıtlanması riskini arttırdığını ifade etmiştir.

Rekabet Kurulu'nun bu tespitleri araç kiralama sektörü bakımından değerlendirildiğinde, sektörde yer alan teşebbüsler bakımından aşağıdaki hususların göz önünde bulundurulması gerektiği anlaşılmaktadır:

- araç kiralama sektörü oldukça fazla sayıda teşebbüsün faaliyet gösterdiği bir sektör olduğu için bu sektörde rekabete hassas nitelikte bilgi paylaşımı riski yapısal olarak azdır,
- bununla birlikte sektördeki teşebbüslerin birbirleri ile **fiyata, miktara, müşterilere, maliyetlere, cirolara, satışlara, alımlara, kapasiteye, ürün niteliklerine, pazarlama planlarına, risklere, yatırımlara, teknolojilere, Ar-Ge programlarına ilişkin ve benzeri bilgileri paylaşmamaları gerekmektedir,**
- sektördeki teşebbüslerin; saha çalışmaları, pazar araştırmaları ve sektöre/sektördeki teşebbüslere ilişkin bilgileri toplulaştırmış olarak sunan TOKKDER vb. kuruluşların raporları vasıtasıyla bilgi elde etmesi genel olarak riskli görülmemektedir fakat
- söz konusu teşebbüslerin **doğrudan birbirleri arasında bilgi paylaşımında bulunmamaları ve özellikle piyasayı olduğundan şeffaf bir hale getirmesi mümkün olan geleceğe dönük bilgi değişiminde bulunmamaları** önem arz etmektedir.

Sonuç olarak Karar ile teşebbüslerin kaçınması gereken bilgi değişimi türleri hususunda önemli bir standardın ortaya koyulduğu düşünülmektedir. ●